

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu
se primesc. Manuscripte
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Duke Nachf.
Max. Augenföld & Emerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppolke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Boldber-
ner, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 8 ar-
și 30 ar. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 ar. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I I I

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franci.
Se primumă la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-rii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 ar.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 55.

Brașov, Joi 11 (23) Martie.

1899.

Erupțiune vulcanică șovinistă.

Lumea, curiosă din firea ei, a așteptat, ca noul ministru-președinte să spună între multe altele, ce cugeț și asupra cestiunei naționalităților. S'a vorbit atâta de „noua eră“, de „noul sistem“, ce avea să-l inaugureze d-l Szell, care, după ce a știut să imblândescă pe intransigenții obstrucționiști făcându-le toate concesionile posibile, fu privit ca omul, care toate le scie întorce spre bine, spre pace și bună înțelegere.

Era de explicat, ca și publicul cel mare al cetățenilor de clasa a doua din sinul naționalităților nemaghiare, căruia i-a revenit față cu toate ce se petrecură în incinta parlamentară numai rolul de simplu spectator impus de împrejurările anormale, să fie și el după toate ce le vedea și audia curios de ceea ce avea să aducă „noua eră“. Cei mai bine inițiați în cursul lucrurilor sciau că n'au să se aștepte la vr'o schimbare a politice maghiare față cu naționalitățile nici dela regimul Szell. Căci d'ora noul șef al guvernului, deși s'a ținut mai la o parte dela 1878 încôce, a participat totuși ca deputat guvernamental la toate câte s'au interpretat și s'au dus îndeplinire în detrimentul naționalităților, și nu scim să-i fi ridicat o singură dată cuvântul în apărarea lor față cu sistemul de distrugere și de prigonire.

Dacă însă, — mergând vestea despre „regimul de drept și de dreptate“ ce era pus în vedere — nemaghiarii au fost, cu toate astea, curioși să vadă ce păreri are noul ministru președinte în cestiunea naționalităților, atunci Maghiarii erau chiar nerăbdători de a se asigura, dacă noul ministeriu în cestiunea aceasta va căta tot pe corda guvernelor trecute, cu al căreia sunet li-s'a familiarizat așa de mult nu numai urechia, ci și simțul.

Ministrul președinte Szell a înțeles dorința iminentă a conaționalilor săi și a lăsat să vibreze puternic în discursurile sale — în cari și-a desfășurat și și-a susținut programul — corda „statului unitar național maghiar“ care este „idealul“ orî cărui Maghiar. Dér despre aceea, cum crede să procedă față cu naționalitățile pentru a delătura „pedecile“ ce se opun acestui „ideal“, s'a ferit de a vorbi.

Tăcerea acesta relativă la politica de naționalitate a guvernului, i-s'a și luat în nume de rău de către neimpăcații șovinisti și deputatul Komjathy din fracțiunea Eötvös a stângei extreme s'a făcut interpretul nedumeririi ce i-a cuprins din cauza acesta.

Intr'o vorbire, care ca toate vorbirile fanaticilor șovinisti se distinge prin aceea, că găsește amenințată națiunea maghiară pe toate terenurile prin desvoltarea firească a naționalităților nemaghiare, și ca fond se caracterizează printr'o nespuse ură de rassă, numitul deputat își exprimă temerea, că guvernul Szell nu va călca „cu totă energia“ pe urmele

politice de naționalitate a guvernului Banffy. Românii, Slovaci, Germanii, Croații, Sârbii toți stau să înghită într'o lingură de apă pe biata națiune maghiară cu tot idealul ei, și d-l Szell n'arată, care este planul său spre a nimici și șterge de pe fața pământului pe acești „dușmani jurați“ ai ei.

Acesta este cu câte-va cuvinte spiritul vorbirii lui Komajathy, căreia i facem onoarea de-a o reda mai jos în estras, ca document viu pentru timpurile viitoare.

Lucrul devine tragi-comic când acest apostol al maghiarismului violent exclamă cu voce desperată: „Trebuie să aducem legi în interesul rasei maghiare!“ Ca și când guvernul și legislațiunea ungurescă ar fi făcut în cei trei-deci de ani trecuți alta, decât să inundeze țera cu legi și ordonanțe aduse tot numai în interesul rasei maghiare!

D-l Szell stă nemișcat și față cu acesta erupțiune vulcanică și nu află de lipsă nici măcar a arăta motivele de ce n'a vorbit în programul său nimic de cestiunea naționalităților. El și-a dis cuvântul cel mare că va lucra pentru continuarea și terminarea clădirii „statului unitar național maghiar“. In celelalte, încât privește pe „dușmanii firești“ ai acestei „idei de stat“, se învâle în mantaua celei mai extreme precauțiuni, despre care a dat dovadă atât de strălucită în cestiunea pusă de Hollo a estinderii dreptului electoral.

Așa stăm de-ocamdată cu „noul sistem“ în lumea vechilor deprinderi.

Estinderea dreptului electoral.

Am promis erî, că vom reveni pe larg asupra discuțiunii, ce a provocat'o deputatul ugonist L. Hollo cu ocaziunea desbaterei bugetului de interne în importanta cestiune a estinderii dreptului electoral. Vom da deci ați părțile mai însemnate din discursul lui Hollo, precum și răspunsul ministrului-președinte Col. Szell.

Hollo L. Șt-a introdus discursul dîcând, că în cursul luptelor petrecute, una dintre pretensiunile opoziției a fost, ca dreptul electoral să se estindă în țără așa, ca proporția numerică de până acum a alegătorilor să se sporască considerabil, sau cel puțin c'un număr mare de voturi. Ministrul președinte s'a declarat în cursul tratărilor, că nu este în poziție de a-și preciza punctul său de vedere deja atunci, însă cu prilejul desbaterei bugetare va face enunțațiunî în obiectul acesta.

„Rog pe d-l ministru, să facă aceste enunțațiunî, și-l rog să le facă în mod favorabil și în interesul estinderii acestor drepturi. Căci nu se poate închipui, că pe când vedem în Europa întrégă estinderea tot mai mare a drepturilor constituționale și de libertate față cu poporul, singur Ungaria să fie locul, unde nu numai că nu se face această estindere, ci dinpotrivă — comparând cu vremurile dinainte cu o jumătate de secol și cu vremurile dela 48 — se manifestă o netăgăduită recidivă și despoicare de drept.“

Oratorul intrăbă, că cu ce pôte sta acesta în legătură? Nu cum-va cu direcția liberală, ce a caracterizat Ungaria în tot cursul istoriei sale? Ei bine, nu se unesce cu liberalismul procedura, ce se practică de 30 de ani încôce în jurul estinderii drepturilor constituționale și a investirii poporului cu aceste drepturi. Afară de acesta, trebuie să se țină seama, că sarcinile nu le mai suportă ați singur clasa proprietarilor, ci straturile largi ale poporului, ér decât împărțim sarcini egale proporțional, trebuie să împărțim și drepturi egale. Mai de mult dările directe erau, din cari statul își făcea serviciile; în ultimii 30 de ani însă dările directe au pierdut mult din importanța și greutatea lor, și întreg echilibrul financiar a trecut asupra dărilor indirecte, suportarea cărora nu stă în proporție și nu stă în legătură cu măsura mai mare sau mai mică a averii, ci stă în proporție cu cantitatea de consum, de care are lipsă publicul și fie-care membru al poporului pentru traiul vieții. Dările indirecte le servesc publicul cel mare, al căror nume numai rar obvine în foi și în coliele de proprietăți.

„Se pôte dér judeca această cestiune exclusiv din punct de vedere al proprietății, când siguranța unei națiuni și când țării ei față cu inimicii dinafară atêrnă dela aceea, în ce măsură îi succede a lega poporul de sine și intru cât a știut să însuflețescă și să umple de iubire de patriă poporul, ca în timpuri grele să pôte conta sigur la brațele lui? Ați, când obligamentul apărării a trecut dela armatele mercenare la ideea apărării generale a poporului, când fiă-care trebuie să-și jertfescă viața și sângele pentru patriă, este o directă inechitate și-o dură nedreptate a despoia de drepturi pe aceia, dela cari cerem aceste servicii.“

Vorbitorul aprețiează cestiunea și din punct de vedere al moralului public. El dîse, că în ultima eră constituțională stricarea moralului public a fost un mijloc, prin care mulți și-au câștigat mandate. Se dîce, că cestiunea aceasta recere multă precauțiune, că din cauza arondării cercurilor electorale și din alte cauze, rezolvarea problemei e foarte dificilă. „Eu recunosc, că sunt multe greutăți, pe care nu le pot ușor delătura. Să separăm însă cestiunea de părțile ei dificile. Dacă arondarea cercurilor și alte considerațiuni reclamă multă grijă și precauțiune, să nu ne estindem și la acestea, ci exclusiv la egalitatea și estinderea dreptului electoral. Pentru așa-ceva n'avem lipsă decât de-o lege din cinci rânduri, care să dispună, că în Ungaria au drept de alegere toți aceia, cari d. e. plătesc 4 fl. dare. Ce e în acesta, care ar face nesigură situațiunea? Cel mult, n'am puté soii cu câte mii s'ar spori numărul alegătorilor. Pagubă ar fi, pericol ar fi, decât alegătorii s'ar înmulți cu 5—6 sau cu 8 sute de mii? In ce ar puté să provôce acesta pericol pentru țără? In nimic. S'ar da dinpotrivă ocazie, ca și alte defecte ale legii electorale să se îndrepteze, cercurile să se arondeze alt-fel“ etc. . .

„Dér nici cestiunea naționalităților n'ar împiedeca — după-cum audim mereu accentuându-se — estinderea dreptului electoral. Noi nu trebuie să ne temem de ciuha naționalităților. In cercurile în cari naționalitățile sunt în majoritate, alegătorii lor sunt și ați în majoritate și decât ar alege, și-ar alege deputați de-ai lor.“

Perzel Beni: Asta nu-i așa.

Hollo L: N'o fi așa după vederile d-lui Perzel. Dér credeți, că se pot face și mai departe alegeri prin gendarmi, în fața Europei? Va fi cu mult mai bine, decât deputați de-ai naționalităților vor veni aici, cum vin Croații și Sașii, și mai bine, decât se vor valida aici, decât să mergă în străinătate a conspira, trăda și calomnia în contra constituției maghiare. Eu de alt-fel nici nu cred, că legea electorală de ați favorisează rassa maghiară în contra drepturilor naționalităților. Pe basa stărei de drept de ați, naționalitățile pot să ia parte în parlamentul Ungariei, ca și pe baza estinderii eventuale a dreptului electoral.“

Declară, că nu voesce a apreția cestiunea în totă estensiunea ei, și că în privința acesta profesază principiul cel mai larg și pretinde introducerea sufragiului universal pe baza drepturilor omului și pe baza egalei suportări a sarcinilor, pe baza chiar a liberalismului, și nu se teme, că s'ar primejdi direcția liberală a Ungariei sau unitatea ei prin aceea, că în direcțiunea acesta se va valida principiul liberalismului. Inșă, decât pentru guvernamental ar însemna acesta o „săritură cu ochii nchisi“, poftească și facă-și pod de trecere peste aceste stări și să nu aștepte până când ele vor pași cu forța și vor sgudui ușile și porțile, ci din proprie hotărîre să ajutăm, cum au făcut în 1848 apărătorii drepturilor, cari au luat în cadrele constituției pe aceia, cari au fost despoiați de drepturi. „Este timpul, ca să înțelegem glasul avertisător al epocii și să satisfacem cel puțin acestor cerințe, intru cât se pôte satisface fără pericol. Dacă d-vostre (guvernamentalii) nu stați pe baza sufragiului universal, stați cel puțin pe baza necondiționat necesară a estinderii și egalci îndreptății a dreptului electoral.“

Ministru-președ. Col. Szell: Răspunde lui Hollo evasiv. Spune la început, că pe timpul tratărilor cu opoziția și-a exprimat părerea, să nu se discute cestiunea dreptului electoral și să nu se cêră nici un fel de deciziune în privința ei, căci o așa ceva nu e învoit. A declarat însă, că pot să-i pună întrebări în cameră ori și când, d. e. cu prilejul desbaterei bugetului de interne, și va răspunde. Ați, că i-s'a făcut întrebarea, declară, că va studia cestiunea în direcția, ca improporțiile prea bătătoare la ochi în ce privește censul electoral, cum să le saneze și egaleze. Mai mult nu pôte declara, și étă de ce:

„Sunt cestiuni, cari nu se pot judeca din punct de vedere al principiilor și teoriilor generale. Trebuie să se țină seama de împrejurările date, de interese numêroase și mari, cari stau în nex cu cestiunea, căci fără de acestea ea ar fi stabilită și judecată unilateral.“

Are drept antevorbitorul, că este un postulat in thesi a liberalismului, ca drepturile să se estindă încontinuu. Așa este in thesi; dér că în privința acesta și în împrejurările date, crescut'am noi în Ungaria, și în ce direcțiune, și cum putem să mergem înainte: acesta nu se pôte judeca simplu și după șablon fără de a cumpăni foarte multe cestiuni și fără de a ținé seama de alte mari interese. Cred, că sunt corect, decât cer față cu această cestiune prudența și prevederea fiă-cărui Maghiar, a fiă-cărui cetățen și membru al acestei camere. (Aprobări în drépta), deoarece în cestiunea acesta, care e atât de delicată, cea mai mică de-

viațiune, cel mai mic pas greșit ar însemna o săritură orbd, ale cărei urmări nu le-am mai puté îndrepta. (Aprobări în drepta.) Să privim numai exemplele mai apropiate și mai îndepărtate din afară, unde s'a pus în praxă estinderea dreptului electoral, fără de a se ține seamă de lipsurile vieții și fără de scopuri politice, séu de altă natură. Nu li-ar plăcé a refaca ici colo ce au făcut? Inse a mai refaca așa ceva nu se pôte, fiind-că nu mai poți lua drepturile, ce le-ai dat. (Așa e! în drepta.) Că noi nu vrem să luăm drepturi, dovedim prin aceea, că tocmai pe condițiunile tractărilor de compromis am luat un punct în proiectul judicaturei curiei, ce se va înainta camerei, și prin care se declară ștersă disqualificarea pentru neplătirea dărei, un lucru acesta, care l'am făcut ca estindere de drept. Inse, ca să facem acesta în toate direcțiunile, e ceva, ce reclamă multă cumpănire.

„Răspunsul meu este dér, că da, eu mă voi ocupa cu aceea, ca improporțiile mai bătătoare la ochi cum și în ce măsură se se reguleze și în genere, cum se se resolve acesta cestiune. Dér voi face acesta la timp potrivit cu prevederea necesară, cu cumpănirea tuturor intereselor și tuturor consideratiunilor, și numai când mi-se va fi copt convingerea mea în direcția acesta, mă voi pronunța mai pe larg asupra acestei cestiuni“.

„Să-și pună domni pofta în cui!“

(Ilustrația la cestiunea reforme electorale).

Cetim în guvernamentalul „Pester Lloyd“ de Marți:

Ce privește estinderea dreptului electoral, partida independenștilor, și mai ales flancul ei radical, a cerut concesiuni dela guvern, și în decursul tratărilor pentru compromis și dela d-l Szell, fără inse să le fi succes acestor domni a face ca persoanele dirigențe să cedeze.

De-ocamdată cere atât șeful reinviat al partidei Ugron, ca și partisanul séu credincios Hollo, introducerea votului universal și secret. Cu toate aceste, după părerea noastră, de present nu li-se pôte concede nici măcar o mică estindere a dreptului electoral.

E drept, că disproporțiunea, ce domnesce la noi în diferitele cercuri electorale cu privire la cens, este estra-ordinar de mare. E scit, că censul în diferitele ținuturi ale țării variază dela 70 cr. până la 10 fl. Intr'aceea este foarte greu din punctul de vedere al raporturilor noastre de naționalitate, de-a rezolva cestiunea censului și a arondării cercurilor electorale, satisfăcându-se totodată cerințelor statului unitar național maghiar.

De aceea d-l Szell s'a și ferit astăzi de-a deștepta în deputatul Hollo ore-carî speranțe cu privire la realizarea pretensiunii ridicate din parte-i. Tot ce în pozițiunea sa, plină de răspundere, a credut că-i este permis a promite, a fost promisiunea, că va supune afacerea unui studiu aprofundat.

Esperiențele, ce s'au făcut în Austria, Germania, Belgia și alte state cu estinderea dreptului electoral justifică prea mult precauțiunea, cu care trebuie să se procedă la decisiunea asupra unei cestiuni atât de importante. N'ar trebui inse, ca numai guvernul să aibă înaintea ochilor această precauțiune, accentuată cu deplină îndreptățire de ministrul-președinte, ci și domni din opoziție ar trebui să fiă mai precauți în alegerea nouelor devise, ce și-le iau pentru continuarea luptei politice.

Căci pe cât de ușor este de-a pune în mișcare masele, decât se folosească ca mijloc de agitare lozinca despre votul universal, pe atât de greu va fi de-a liniști éráși mulțimea, decât aspirațiunile deșteptate într'ensă în cele din urmă totuși nu vor pôte fi implinite din motive mai înalte. Membrii radicali ai partidei independenștilor, cari — concedem: în parte cu drept — se fălesc așa de mult cu patriotismul lor, ar sévrii deci o faptă patriotică, decât nu ar deștepta în masele largi ale poporului speranțe prea sanguinice în privința estinderei dreptului electoral, — o măsură

— din norocire ea nu se va lua — de ale căreia urmări s'ar spăria mai întâiut aceia, cari se jócă ași așa de ușuratic cu focul.

Credem, că limbajul acesta este destul de clar, și nu mai are lipsă de coment. „P. Lloyd“ representă încă vederile majorității, deși de-ocamdată nu trece ca organ personal al ministrului-președinte.

Étă ce dic alte două diare guvernamentale: „Magyar Ujság“, organ tiszaiszt scrie între altele: „Dacă am lărgit odată dreptul electoral, nu vom mai puté confisca drepturile fără sguduiri revoluționare“ — „Pesti Napló“ scrie în numărul séu de Marți: „La noi introducerea votului universal ar servi pe lângă întărirea clericalismului și introducerea socialismului în parlament, și interesele separatistice ale naționalităților, deși în măsură mai mică de cum cred mulți“...

Cestiunea naționalităților în dietă.

În ședința dela 20 Martie a dietei, unul dintre deputații din opoziție a vorbit și despre cestiunea naționalităților, în special despre cestiunea română, chemând atențiunea ministrului-președinte asupra „umeltirilor valahe“. Étă ce dicse între altele acest deputat:

Komjathi Bela: Ministrul-președinte a declarat în discursul séu program, că va nisui spre construirea statului maghiar unitar pe séma națiunei maghiare unitare. N'a spus inse prin ce mijloce... În țările coronei St. Stefan sunt 17 milioane 464.000 locuitori, dintre cari numai 33% sunt Maghiari. În Ungaria propriu dîsă sunt 15, mil. 123,495 locuitori, dintre cari numai 48% sunt Maghiari; Români sunt 17%, Slovaci 12%, Germani 13%. Și noi, Maghiarii, n'avem pe cine ne răzima în lumea acesta. Naționalitățile sunt inse în legătură cu aceia, dela cari astéptă sprijin. „Valahii“ au legături cu statul vecin; Germanii cu imperiul german; Sârbii cu Serbia și cu Croații, de unde primesc impuls. Ei sprijinind singuraticile naționalități, sprijinesc tot-odată tendințele complexului naționalităților, cari într'un punct sunt una: a frânge puterea de rezistență a rassei maghiare.

E caracteristic, că exclusiv numai mișcarea română era, care ne punea pe griji, ceea-ce probabil își află explicarea în aceea, că acea mișcare fu mai agresivă după firea ei, fiindcă Românii sunt mai ponderoși în virtutea numărului lor de 2½ milioane. Au fost inse și alte cauze, că au pășit atât de agresiv. Una din aceste e că națiunea maghiară n'are nici un sentiment, séu foarte puțin pentru naționalitatea sa, alta e sprijinul ce-l dau națiunile înrudite „Valahilor“, precum și puterea intelectuală, ce crește mereu în ei. Contra-balansarea acestor cauze este problema politice naționale maghiare. Avem datorita de a scutura societatea, ca să fie pururea deșteptă. Legi ne trebuie să creăm în interesul rassei maghiare și să facem totul pentru a deștepta cunoscința de sine și unirea de jertfă. Să nisuiam a paralisa și înființele din afară de patria noastră. Dăcă vrem să ne apăram în contra pericolului valah esistent, trebuie să cunoscem în mare și în tot istoria acestei cestiuni.

Spune, că pe timpul procesului pentru Memorand, 10,000 de Români au năvălit în Clușiu, fără ca autoritățile unguresci să scie ceva despre asta. În biserică se țineau conventicule secrete, unde se făureau arme (!) în contra Maghiarului. Apoi multe familii unguresci au fost silite să se refugieze dela sate la orașe, „căci se temeau, că se vor renoi evenimentele dela 1848/49“.

Se mângăie inse vitézul Komjathy, că situațiunea s'a schimbat puțin. La asta a contribuit pedepsirea inculpaților în procesul pentru Memorand, apoi schimbarea ce s'a făcut în ministeriul de esterne. Guvernul unguresc al lui Banffy încă a luat măsură radicale.

El a refuzat estradări de pașaporte

pentru străinătate, tând astfel calea „agitatorilor“; apoi mult a ajutat, că Banffy a oprit organizarea pe basă de rassă, a disolvat comitetul național român și a pedepsit pe „pécătoși“, cari nu se supuneau ordinelor lui. Toate acestea au făcut puțin liniște, dér Maghiarii se nu credă, că réul a încetat, că pericolul e mai mic, căci alte tendințe își fac drumul lor în secret.

Vorbesc despre băncile românesci, în special despre „Albina“, care, dîse, „dă 20 mii fl. la an pentru înființarea de convicte, unde din frageda pruncie se cresc inimicii Maghiarilor“. Tăciunele arde sub spuză. Drept dovadă aduce afacerea Lucian Bolcaș, care a făcut să se vorbescă éráși în Bucuresci despre reinvierea Ligei. Întrébă pe guvern: care-i este programul pe acest teren, ce vré să facă, căci nu-i permis să dormă mai departe.

Trece apoi la mișcarea slovacă, care încă își are trecutul ei. Spune cum înainte cu un secol Safarik și Kollar au creat panslavismul în contra Maghiarilor, care și ași luptă în Ungaria în contra statului maghiar și a rassei maghiare. Pe lângă panslavism, s'a creat de curénd panrusismul, în urma agitațiunilor cehice s'a înființat uniunea ceho-slovacă. Adecă panrusismul se află în Ungaria, el residă în Turoț-St.-Mărtin, și în Lipto-St.-Miloș se făuresc armele contra Maghiarilor. Unirea ceho-slovacă a devenit puternică de când cu tendințele federalistice în Austria.

Vorbesc mai departe despre mișcarea germană, făcând amintire de „agitațiunea“ ce s'a pornit din Berlin în contra maghiarizării și în trecét amintesc și de politica „Sașilor verđi“.

În fine, — vorbind tot la cestiunea naționalităților — arată asupra atitudinii antimaghiare a Croaților și a orașului Fiume și dîce, că decât guvernul vré să facă politică națională maghiară, atunci să aibă și o basă, pe care să o facă: să fie drept, dér résumător în contra acelora, cari vor să nimicescă ideia de stat maghiar.

La vorbirea acesta plină de ură și patimă în contra a tot ce nu-i maghiar pe pământul acesta, ministrul-președinte Szell n'a dîs nici un cuvânt. Putem fi cu drept cuvânt curioși, decât nu cum va ministrul președinte își va alege alt moment mai puțin „costisitor“ pentru a răspunde, căci după cum vedem din răspunsul, ce l'a dat lui Hollo în cestiunea reformei electorale, pentru d-l Szell sunt cam scumpe cuvintele și declarațiunile.

Puterile și Loubet. În 18 l. c. președintele Republicei franceze Loubet a primit pe membrii corpului diplomatic, cari au venit să îi transmită felicitările guvernelor lor respective cu ocaziunea alegerei sale. Ambasadorul Austro-Ungariei a pronunțat o alocuțiune dîcând, că ambasadorii credincioși interpreți ai sentimentelor Suveranilor, ai șefilor de stat și ai națiunilor, exprimă noului președinte felicitările și omagiile lor foarte respectuoase. Urările lor pentru prosperitatea Franței sunt înfocate și sincere, tot ast-fel sunt pentru fericirea personală a lui Loubet. — Președintele a mulțumit ambasadorilor de urările lor formulate în mod așa de amical și a exprimat încrederea sa în viitorea expoziție, unde o nobilă emulațiune desfășurată se va întorce în folosul unei apropieri mai intime între popóre.

SCIRILE DILEI.

— 10 (22) Martie.

Pentru masa studenților români din Brașov a intrat dela ilustra familia Mocsonyi frumoasa contribuțiune de fl. 200, adecă două sute florini. — Primescă Ilustrii domni pentru marinimosul dar cele mai calde și respectuoase mulțamite. — Direcțiunea școlilor medii și superioare gr. or. române.

Prelegeri publice pentru industriași. Se scie, că anul trecut comitetul „Asociațiunei pentru sprijinirea învățecilor și sodalilor români meseriași“ din loc, a luat inițiativa pentru arangiarea unor

prelegeri publice libere de taxe, pentru industriași români din Brașov. Asemeni prelegeri, împreunate cu producțiuni musicale și declamațiuni, s'au și ținut vre-o patru și încă cu frumos succes, ér cei ce au luat parte la ele, au rémas satisfăcuți, căci li-s'au procurat câte va ore de plăcută distracție. Trebuie să accentuăm inse, că la acele prelegeri, afară de industriași și de câți-va membri din comitet, alt public n'a luat parte. Cu totul altfel este interpretată însemnătatea unor asemenea prelegeri din partea fruntașilor altor popóre. Așa, de exemplu, cetim tocmai acum prin foile unguresci, că în Tergu-Mureșului încă se arangază astfel de conferențe pentru industriași; ele inse sunt cercetate în masse de totă lumea fruntașă a orașului; fișpanul Miko Arpad a ținut însu-și dîilele acestea o conferență în fața unui număr public de industriași și muncitori. Și mai elocvente exemple găsim în privința acesta, decât am lua în vedere alte popóre mai culte.

Cassarea timbrului pe inserate.

Dîilele acestea comisiunea de petițiuni a dietei a debătut o petițiune a congresului editorilor de diare unguresci, pentru cassarea timbrului pe inserate. Ministrul de finanțe Lukacs a declarat, că se ocupă de această cestiune și speréză, că curénd va fi în pozițiune a propune dietei un proiect de lege relativ la ea. Petițiunea a fost predată ministrului de finanțe.

Amnestia pentru desertori.

În numărul mai nou al fôiei oficiöse militare se publică următorea întregire a amnestiei dela 2 Decembre a tr. privitoare la desertorii militari: „Tuturor acelor indiviđi din reserva și din reserva de întregire a armatei și marinei, cari au fost trecuți între desertori din cauză, că nu s'au prezentat la esercițiul de arme, timpul, în care au absentat ca desertori, li-se socotesce în timpul de serviciu, și nu vor fi chiamați a suplini nici esercițiile de arme, la cari nu s'au prezentat“.

Falsificator de timbre.

Falsificatorii côlelor de hârtii timbrate au început să se înmulțescă. În séra de 4 Martie, un domn bine îmbrăcat, după ce se învéri mai mult timp prin pasagiul Vilacros (Bucuresci) intră în tutungeria de-acolo, când vedu, că a rémas la țigheea un băiat în vîrstă ca de 14 ani. Escrocul scöse o cölă timbrată de 100 lei și o dădu băiatului, care se numesce Ioan Ionescu, cerénd să îi dea în schimb alte côle mai mici. Pentru schimbul acesta, el oferea un rabat de 5 lei. Băiatul Ionescu pretextă, că côlele de 100 lei se vënd foarte anevoie și ceru un rabat de 8 lei. Escrocul se învoi numai decât. Băiatul era gata să facă schimbul, când, încercând din nou cölă de 100 lei, constată ore-care grosime peste cifra prețului. Udă puțin partea aceea, frecă cu degetul și numai decât cölă rămase în valóre de 50 ban. Băiatul Ionescu începú atunci să strige; se adunară mai mulți trecători și escrocul fu dus la poliție. Acolo fu nevoit să mărturisescă faptul. Falsificatorul acesta e un funcționar dela palatul justiției.

Fată dispărută.

Din gara Cilibia (România) a dispărut alătăeri o fată în vîrstă de 14 ani. Sărmanul ei tată o caută acum pretutindenți, fără a puté da de urma ei. Sunt temeri să nu se fi sinucis, dér cum copila era foarte frumoasă, cei mai mulți bănuiesc să nu fi fost răpită, cu voia ei, de vre-un flăcău cilibiu, rătăcit prin gara Cilibia.

Kinematograph. Astăzi, Mercuri, și mâne, Joi, séra la 8 ore în otelul „Orient“ (Nr. 1) mare reprezentația a Kinematographului, cea mai nouă invențiune, fotografi în mărime naturală, cari înfățișeză în 15 tablouri mișcările viei naturale. În legătură cu el va fi prezentat de A. Zlinsky un fonograf de al lui Edison, care redă cântece de muzic complete, redă vorbiri și cântări. Producțiunile aceste au fost distinse și prin visita Majestății Sale. Joi séra va fi ultima reprezentația. Cu Kinematographul se vor da două producțiuni, a doua numai pentru domni. Detailurile pe așuri.

Teatru german. După un prolog literar dramaturgic, ținut erî sêră de d-l Berthold Held c'un deosebit dar de predare asupra scrierilor lui Goethe și în special asupra tragediei „Clavigo“, a urmat reprezentarea acestei tragedii, care a fost pe deplin multămitore. Rolurile au fost în mâinile celor mai bune puteri, ce le posedă societatea, și cu toate că actorii n'au prea fost încurajați printr'un public prea numeros, ei totuși au jucat cu mare zel și entuziasm. D-ra Stoll a predat esecent pe bolnava și de iubitul ei părăsita Marie Beaumarchais, n'ar fi stricat însă, ca pe esteriorul ei să fi pus mai multă îngrijire. Bine simțite și esecent jucate au fost partile d-lor Zerbi (Clavigo), Held (Beaumarchais), Zilzer (Carlos).

Ați se va reprezenta comedia „Rosenkranz und Gildenstein“, er mâne, Joi, se va da drama în 4 acte de Filippi „Das Erbe“ ca beneficiu al talentatului actor Berthold Held.

Ugron la Șimleu.

Șimleu-Silvaniei, 20 Martie n.

Cu abdicarea lui Banffy la mandatul de deputat al cercului electoral al Șimleului, acest cerc s'a simțit ca scăpat de sub o apăsare demonică, er în corifeii ideii „independiste“ a reinviat din nou virtutea de mai înainte. Numai decât s'au pus și s'au dus după vătavul independiștilor estremi, Ugron Gábor, care după căderea în Sătmar, ca un leu rănit s'a retras în Sescuime cu dureroasă experiență, că: „Cu un popor slab, care nu-și cunoșce și nu-și scie folosii puterea, și cu o inteligență stricată, nu poți recăștiga libertatea unei țeri.“

Erî la 11 ore a. m. a intrat Ugron cu mare triumf și sgomot în Șimleu. La gară l'a binevenat avocatul Bartha, președintele partidei independiste de aici.

La 2 ore d. a. și-a ținut vorbirea-program de pe balconul hotelului nou orășenesc. Din piața și strada laterală l'a ascultat mulțime mare din toate păturile societății, parte aderenți, parte curioși de-a vedea pe dada Sécuiilor. De-altmintearea a vorbit puternic și cu multă însuflețire, aducând la entuziasm pe auditorii și versând scânteii și lavă mai ales asupra Vienei. Intre altele a ăis următoarele:

„Nici un popor nu pôte fi mare fără lucrarea Casei domnitore; trebuie deci să câștigăm Casa domnitore, ca să consimțim cu noi, să vadă, că suntem un popor leal și sincer. Miliția nu e nici a împăratului, nici a regelui, ci a țerei și poporului, trebuie deci, ca în limba acestuia să învețe și să câștige învingeri. Legea ăice, că toate instituțiunile publice, cari se susțin pe banii statului, să aibă limba maghiară, deci și armata, ca instituțiune de stat, trebuie să fie condusă în limba maghiară. Majestatea Sa nu doresce să se strice legea. Și pentru ce n'are honveđimea artileriei?“

ăice mai departe, că decât va intra erăși în dieta țerei, nu se va retrage de nicăiri, unde se vor pertracta trebile țerei, înțelegând aici delegațiile, unde a fost ales, der nici-odată n'a luat parte.

Trebuie să fie completă și adevărată autonomia comitatensă și comunală; cum stau acuma lucrurile, poporul e numai o adunătură de slugi. De 30 de ani poporul maghiar puțină influință a avut în guvernare, însă acuma se inaugurează o eră nouă și pier sistemul lui Tisza, der pentru aceea el nu se amăgesce cu credința, că de sigur sistemul acesta va fi bun.

Căderea guvernului o asemănă cu mörtea unui om bogat, pe care-l petrec mulți la grópă, cugetând, că lui i-a testat, însă cui i-a rămas bogăția nu se scie până nu se va desface testamentul. A mai vorbit apoi despre vama independentă, despre valuta de aur, care unică ar da Ungariei autoritate financiară etc.

În decursul vorbirii ici colea se iveau și scene comice. Intre altele un „atyafi“, răpit de vorbele frumoșe și după părerea lui adevărată mântuitoare ale lui Ugron, esclama: „No, most jöjjék én hozzám a végrehajtók!“ (Ei, acuma să mai ved eu venind la mine esecutorii!)

A mai vorbit și Soma Visantai, consoț și ortac de călătorii, recomandând pe Ugron ca pe un caracter puritan și conducător al celor din stânga extremă.

După acestea Ugron a făcut visite. Intre alții și vicarului Sălăgiului, d-lui A. Barboloviciu, și directorului de bancă „Silvania“, d-lui Andrei Cosma, cu care se cunșce bine încă de pe când era la universitate în Pesta.

Aseră în onărea lui s'a dat un banchet, participând vre-o 300 persoane. Ađi își începe călătoria prin comunele cercului electoral.

Fiind-că contra-candidat nu se ivesce, va fi ales cu aclamațiune. Românii nu se amestecă în aceste treburî.

F...a

Convocare.

Comitetul societății de lectură „Cassina română“, conchiemând prin această adunare generală spre deciderea în mai multe cestiuni esențiale, și defigend ăiua pe 2 Aprilie st. n. 1899 în localitatea proprie, invită membrii cu totă insistința.

Din ședința ținută în Clușii, la 19 Martie 1899.

Alesiu Popp, George Repede,
director. notar ad hoc.

Idei fundamentale în economia politică.

De Ioan Socaciu.

III.

(Urmare.)

Școla liberală.

(Sistemul libertății naturale).

Partisanii acestei școle ăic, că omii trebuie lăsați de sine, ca să lucre fiă-care liber, după cum îi dictază interesul propriu, căci acesta îl silcesce pe fiă-care să lucre în interesul totalității. Interesul propriu și-l cunoșce fiă-care mai bine, decât cum 'i-l pot cunoșce alții, de aceea societatea (statul) se nu prescrie, se nu regulementeze, ce are să facă, cum trebuie să lucre unul seu altul, ci se lase pe tot omul în voia lui, liber, să lucre cum îi place (laisser faire, laisser passer), să fiă învoire contractuală liberă, concurență liberă, schimb liber (liber schimb) înlăuntru și înafară. Pentru propagarea acestor învățături, prin cari se susține libertatea individuală la un așa mare grad, i-s'a dat numirea de „școlă liberală“ și „individualistă“. Ea a fost întemeiată de scriitorii francesi economiști din secolul al 18-lea (fisiocrați) și desvoltată mai departe de scriitorii englesi (Adam Smith, Ricardo etc.). Fiind-că acești scriitori au tractat mai întâi economia națională în mod științific și sistematic, se privesc ca întemeiătorii acestei științe și se numesc economiști ortodoxi și clasici, er școlă liberală formată de ei se numesc adese-ori „ortodoxă“, „classică“; după A. Smith, care a ridicat-o la o însemnătate mai mare, se numesc „smitică“ și, întru cât se au în vedere și alți scriitori însemnați englesi, se numesc „britică“. Unii o numesc sistema concurenței economice libere, er Ingram, ca să cuprindă toate fazele ei sub o numire generală, o numesc „sistemul libertății naturale“. Mai corect, ăice A. Wagner, s'ar cuprinde întrăga învățatură (a fisiocraților și briților) sub economia fisiocratică-britică seu „fisiocratică-smitică“.

Punctul de mănecare al acestei școle este, că societatea se guvernă de legi naturale, pe cari omii nu le pot schimba chiar decât ar voi, fiind-că nu ei le-au făcut. Omii însă n'au nevoie, ca să

1) A. Smith și școlă sa, în această mai ales D. Ricardo, au făcut în învățăturile economice ale fisiocraților multe corecturi necesare și de importanță. În această constă unul din deosebitele merite științifice ale lui A. Smith însuși. De aceea economia smitică, respective britică, trebuie să se recunșce ca o fasă de desvoltare nouă și mai superioară a individualismului și liberalismului economic, der totuși numai ca o fasă a acestei doctrine, la care și ea (școlă britică) aparține cu totul. (Veđi A. Wagner. Grundlegung der Pol. Ock. 1892 I. pag. 7).

schimbe aceste legi naturale, deore-ce ele sunt bune, nu sunt contrare libertății omnesce, sunt espresiunea raporturilor stabilite de sine între omii, cari trăesc în societate. Dacă se lasă fiă-care de sine, ca să lucre liber, după cum îi dictază interesul propriu individual, se stabileză din diferitele interese individuale, cari în apariță sunt antagoniste, o armonie, care constituie ordinea naturală. Acestă ordine este apoi cu mult mai superioară, decât toate combinațiunile artificiale, pe cari și-le pôte cine-va imagina. De aceea statul se nu abată economia națională dela calea ei naturală, intervențiunea lui se se mărginescă pe lângă susținerea siguranței personale și a proprietății, pe lângă scutul contra înșelăciunii și contra forței, er economia națională se o lase statul, ca să mērgă după legile ei naturale, pe cari are a-le căuta și a-le stabili economia politică. Așa-deră după această școlă problema economiei politice, adevă a științei național-economice, este descoperirea legilor economice naturale, după cari se conduce economia națională.

Purcedând din acest punct de vedere și luând ca premisă un principiu general, principiul, că omul se conduce în acțiunile sale economice numai de interesul propriu, de egoism, au descoperit partisanii acestei școle pe calea deducțiunii mai multe legi economice și au alcătuit un sistem, care cu mică modificări a predominat exclusiv până pe la mijlocul acestui secol, când a început a-se ridica contra lui o critică strașnică din diferite părți și a-se forma școlă nouă, cari au lărgit foarte mult vederile în cestiuni economice și sociale. Fiă-care dintre aceste școle, amintite deja mai sus, conține în sine mai multe curente seu școle deosebite.

(Va urma)

O întâmpinare.

Orșova 7 (19) Martie 1898.

Onorată Redacțiune. În nr. 50. de Vineri, 5 (17) Martie a. c. al „Gazetei Transilvaniei“ s'a publicat sub rubrica „Unele dela Caraș-Severin“ o corespondență din Caransebeș, dto. 28. Februarie, v. 1899. În care un pseudonim „Vidra“ criticând ținuta neromănescă a unor — cum se exprimă — „pitici și liliputani“ de acolo, ajunge a mă apostrofa și pre mine susținând, că: „Și prota din Orșova — adevă eu — și-a pus onorabilul nume pentru „Fialca“.

E vorba, în această imputare neadeverată și plină de tendință mollișoasă, de ținuta manifestată de cătră o parte a inteligenței noastre române din Caraș-Severin, pentru candidații la vacantul post de Vice-Comite, Marșosky primariu în Lugosiu și Fialca protopretore în Orșova, ambii neromâni și aderenți ai partidului liberal, cu care ținută eu însă n'am de a face nici în clin, nici în mănecă, deorece eu, ca credincios aderent al programului partidului nostru național, țin ca și până aci cu totă tăria convingerei mele la postulatele noastre îndreptățite cuprinse în acel program.

Prin urmare, ca publicul nostru românesc, binesimțitor, să se pôtă încredința, decât e seu nu adevărată insinuarea sus atinsă, ce mi-a făcut-o pseudonimul corespondinte din Caransebeș, îl provoc pe acesta cale să-mi dovodescă, pe care act mi-am pus eu „onorabilul“ meu nume pentru „Fialca“, și de va fi în stare acesta a face, nesmintit că cu atât mai vartos voi rămâne compromitat înaintea acelu public, eră în cas contrar, acesta din urmă se va convinge, că în Caransebeș există nu numai nise piticiei și liliputanii, ci și un cuib de politiciani restrinși la vederi, cari ca cărtița subminează și nu edifică, prin lucrarea lor ascunsă și patimașe, cauzele cele mai sfinte ale neamului nostru, la care cuib de politiciani aparține și corespondințele „Vidra“.

În fine fie acestuia din urmă și tuturor acelora, cari stau la spatele lui, spre șoie, că eu în cele ce privesc acțiunea mea publică, fie aceea națională politică seu bisericăscă nu sunt nici „Brotist“, der nici „Idolatră“, ci sunt, deși înbetrănit în luptele

noștre naționale, Român verde și voi rămâne cât voi trăi, deapurarea consciu de datorințele, ce le am cătră națiunea mea, spre care scop însă nici când nu voi adopta tactica corespondentului „Vidra“ și conșoții de a parada cu naționalismul, apoi prin atacuri nedrepte a viri intrigant între frați de un principiu și prin acesta a slăbi puterea noastră de luptă, mai ales în aceste ăile grele.

Mihail Popovici,
protopresbiter.

ULTIME SCIRI.

Năsud, 22 Martie. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.) *Reprezentanța comunală a Năsudului a respins cu indignațiune punerea la ordinea ăilei a afacerii cu împrumutul de o jumătate de milion proiectat pentru calea ferată.*

DIVERSE.

Pesci musicali. În acea parte a mării Mediterane, unde în vechime sirenele își făceau jocurile lor minunate la „musică divină“, se află un fel de pesci, cari pot fi numiți *musicali* în totă puterea cuvântului. Corăbierii aud adeseori musica misterioșă a acestor pesci din adăncimea de 40—50 metri, unde se află ei, și până acum se credea, că musica lor o face nise voci „din altă lume“. Musica acestor pesci a cunoscut-o de altfel *Humboldt*, când la 1803 umbla pe marea de miadă-ăi. Matrozii lui se înfiorară și abia cu greu putu să-i liniștescă, esplicându-le, că sunetele misterioșe sunt produse de nise pesci cântători, er nici decât de spirite rele, după cum credeau ei. O astfel de musică a auđit și căpitanul de corabie *Withe* pe țărmurii Cochinchinei. Concertul se auđia din mare adănoime și i-se părea produs de-o orgă puternică cu sunete dulci misterioșe. În fantasia lor înfăntată *Withe* și soți credeau, că jos în mare, cineva pune în mișcare un armoniu gigantic. „Eram curios — scrie *Withe* — să cunosc cauza acestui concert, m'am scoborit în partea interioară a corăbiei, în caiută, și am esperiat, că sgomotul de sunete devine din ce în ce un cor puternic de voci. Tălmăciul meu, un creștin din Cochinchina, istorisesc, că sunetul acesta e produs de nise pesci, cari prin formațiunea gurei se agață de fundul corăbiei și dau sunetele misterioșe. La 1860 *Prager* a auđit aceste cântece curioșe pe țărmii dela Borneo. El spune următoarele: „În Aprilie am ancorat în Pontian, cursul cel mai vestit din Borneo. Pe timpul refluxului am auđit cântece de musică, odată mai tari, altă-dată mai slabe, când din apropiere, când din depărtare. Sunetul ăinea într'una, și se părea, că urechile noastre sunt plăcut atinse de voci sirenice. Sunetul îl auđiam mult mai clar, decât ne cufundam capul în apă. Deși puteam distinge, că sunetele se deosebesc, totuși ele dădeau o armonie de concert perfectă. Musica această e produsă de pesci“. Zoologii spun, că pescii desvoltă aceste sunete prin cele mai diferite aparate din organismul lor. Unii le produc din gură, alții din intestinele lipite de stomac, și le dau mai ales atunci când scot afară aerul, ce l'au luat eșind la suprafață. Pescii de alte specii produc sunetele acestea prin atingerea dinților și prin frecarea óselor dela cap. Etă der că adăncurile mărilor cuprind taine, despre cari noi muritorii nici închipuire nu avem. Rămâne o problemă a scrutărilor zoologice viitoare și a mijlocelor tehnice perfecțiunate, ca să afle marea taină din sinul mării.

Mulțămită publică.

Hateg, 1899.

(Urmare.)

Pe l. Nr. 278. (colect. Ioan Bora paroch în Coroșci). Dela credincioșii din filia Vaidei 5 fl. 35 cr.

Pe l. Nr. 290. (colect. D-l *Iustin Bora* cleric în Budapesta.) Dela Valeriu T. Frențiu 1 fl., Petru Cupcea 1 fl., Al. Ciura 50 cr., Em. Câmpian 30 cr., G. Miculaș 50 cr., I. Oct. Prie 50 cr., Iustin Bora 1 fl., G. Boer 30 cr., Vas. Sohan 1 fl. 50 cr., I. Coste 50 cr., Ales. Pteanc 30 cr. și dela alți clerici 7 fl. 50 cr. Suma 14 fl. 90 cr.

Pe l. Nr. 319. Dela d-l Isidor Popescu în Butin 50 cr. și Arcadiu Crisnic 50 cr. Suma 1 fl.

Pe l. Nr. 309. Dela d-l Dr. Aurel Novac adv. în Biserica-albă. 1 fl. 10 cr.

Pe l. Nr. 336. (colect. d-l Aurel Popescu, comerciant în Sibiiu.) Dela Ioan Ballu 1 fl., El. Dopp 1 fl., Ana Lupean 50 cr., și T. Doboi 1 fl. Suma 3 fl. 50 cr.

Pe listele Nr. 416, 419, 434 și 435. (colect. d-l Draghiciu Alie, preot în Ruibărbat, dela credincioșii din Ruibărbat, Uric și Hobița-Uricului 14 fl. 60 cr.

Pe l. Nr. 460. Dela d-l Nicolau Hoza preot în Icoloda 1 fl. și din cassa bisericeii 1 fl. Suma 2 fl.

Pe l. Nr. 498. (colect. M. On. d-n Ioachim Frențiu, paroch în Recița.) Dela Ioachim Frențiu 1 fl., Lucreția Frențiu 50 cr., Nic. Drăgălină 30 fl., P. Zsiv 50 cr., Tr. Joja 50 cr., și Ar. Neda 50 cr. Suma 33 fl.

Pe l. Nr. 462. prin On. Vas. Cetățian paroch în Subcetate, dela credincioșii de-acolo 1 fl. 50 cr.

Pe l. Nr. 197. Prin On. Teodor Ionașcu, preot în Vâlcelele bune, dela D-sa 1 fl., și dela poporul de-acolo 2 fl. Suma 3 fl.

Pe l. Nr. 207. (Colect. d-l Aurel Jechim, par. în Budița.) Dela A. Jechim 1 fl., Elena Fărcaș 1 fl., Ana Fărcaș 50 cr., I. Fărcaș 30 cr., Ios. Cioca 20 cr., dela credincioși cu totul 1 fl. 69 cr. și Petru Turcu înv. 51 cr., Suma 5 fl. 20 cr.

Pe l. Nr. 210. (colect. d-l Ladislau Nandra, paroch în Silvașul inf.) Dela Lad. Nandra 1 fl., Elisabeta Nandra 1 fl., Veturia Nandra 1 fl., Olivia Nopcea 20 cr. și dela alți credincioși de acolo 3 fl. 85 cr. Suma 7 fl. 05 cr.

Pe l. Nr. 505. Prin On. Ioan Itul, paroch în Hațegel. Dela Biserica 2 fl., I. Itul 50 cr. și dela credincioșii din Hațegel 9 fl. 35 cr. Suma 11 fl. 85 cr.

Pe l. Nr. 511. Prin d-l Ioan Hățegan protopopul Dârjei, dela credincioșii din Chendria 2 fl. 90 cr.

Pe l. Nr. 510, 514, 515. Tot prin d-l protopop Ioan Hățegan. Dela Eliă Șerban preot în Fizeș 50 cr., Cassa bis. 50 cr. — apoi dela d-l Jovian Andreiu paroch în C. Gărbău 1 fl., și din parochia Rece-Cristur dela popor 3 fl. 10 cr. Suma 5 fl. 10 cr.

Pe l. Nr. 532. Prin On. Andronic Nandra, paroch în Băesci, dela poporul credincios de-acolo 3 fl. 25 cr.

Pe l. Nr. 537. Prin On. Moise Ilca, paroch în Totescl, dela Biserica 50 cr., Moise Ilca 50 cr. și dela credincioșii de-acolo 5 fl. 60 cr. Suma 6 fl. 60 cr.

Pe l. Nr. 538. Prin On. Sigismund Pogan, paroch în Păclisa. Dela D-sa 1 fl., Bözörményi K. 1 fl., Nj. Munteanu 50 cr. și I. Nicolescu 20 cr. Suma 2 fl. 70 cr.

Pe l. Nr. 581. Prin d-l Ioan Lasló protopopul Clușiiului. Dela I. Lasló 50 cr., I. Romoșan 50 cr., Gavr. Pop 50 cr., Val. Pop 50 cr., Vas. Păpucescu 50 cr., I. Bochiș 50 cr., Aug. Cosma 50 cr., I. Topan 50 cr., P. Dan 30 cr. Suma 4 fl. 30 cr.

Pe l. Nr. 593 și 594. Prin d-l Vasiliu L. Pop, protopop în Sân-Georgiul de Meșeș. Dela V. L. Pop 1 fl., dela credincioșii din Almașul-mare și jur 5 fl. 30 cr. Suma 6 fl. 30 cr.

Pe l. Nr. 598. Prin d-l Stefan Pop, protopop în Mihalț. Dela Teodor Stăncel 1 fl., Teodor Radu 1 fl., Aur. Pascu 50 cr., Laur. Stăncel 1 fl., Nic. Boțoiu 50 cr., Is. Barb 50 cr., I. Brânzeu 50 cr., Stef. Pop 2 fl. Suma 7 fl.

Pe l. Nr. 632. Prin d-l Artemiu Codarcea, fost v. protopop în Giurgeu. Dela Eliă Câmpean paroch în Vărviz 50 cr., dela credincioși 1 fl., I. Rațiu paroch în Sărmaș 50 cr., dela credincioși 1 fl., I. Dobrian preot în Corbu 50 cr., Mich. Dobrian paroch în Tulgheș 50 cr., G. Ciobotariu paroch în Ghimes, 50 cr., Art. Codarcea 50 cr., Suma 5 fl.

Pe l. Nr. 651. Prin Rvds. Dr. Felician Bran, Archidiaconul părților Sătmărene în Careii-marț, dela: Dr. F. Bran 1 fl., Lazar Iernea paroch 1 fl., Oficiul parochial din Domohida 1 fl., George Șuta paroch 3 fl., Teresia Toth 50 cr., Ioan S. Sălăgian 1 fl., Silvia P. Sălăgian 50 cr., Ignățiu Sabó 50 cr. Suma 8 fl. 50 cr.

Pe l. Nr. 669. Prin D-l Ciril Deac protop. în Șeuț dela: C. Deac 50 cr. și dela D. D. preot: P. Iancou 25 cr., Oct. Harșian 25 cr., D. Oltean 25 cr., Gr. Borean 25 cr., Mat. Thalles 25 cr., I. Pop 50 cr., E. Posmușan 25 cr., I. Dumbrava 25 cr., L. Cucudeanu 25 cr. Suma 3 fl.

Pe l. Nr. 635. Prin D-nul Ioan Pop, protopop al Boros-Șebeșului, dela I. Pop 1 fl., Dem. Nistor preot 1 fl., Gombos A. 20 cr., Silvia Crisnic 50 cr. Suma 2 fl. 70 cr.

Pe l. Nr. 679. Prin D-nul Al. Costea, protopop în Oarța de sus, dela V. Pop preot 50 cr. și P. Rob 20 cr.

Pe l. Nr. 687. Prin D-l Stefan Pop protopop în Baiasprie: dela Biserica din Baiasprie 50 cr., Trif Pavel 1 fl., Trif Marta 1 fl., Cassa bis. din Satul nou de sus 50 cr., Cassa bis. din Tăuții de sus 50 cr., Bis. din Tătușiu 1 fl., Aug. Mosolygó preot 1 fl., Dim. Avram 50 cr., Biserica din Șurdescl 50 cr., Credincioșii din Tătuș 2 fl. 20 cr., Asociațiunea N. 2 fl., M. Demeter preot 50 cr., Dem. Cionte preot 50 cr., Șiurani 20 cr., Credincioșii din Chiuzbaia și Satul nou 5 fl. 40 cr. Suma 17 fl. 30 cr.

Pe l. Nr. 691. Prin D-l Ioan Șerbac, protopopul Turțului, dela Emanuel Pop în Tarna mare 1 fl., Iacob Pop în Bătercl 1 fl., Ioan Pop paroch în Turț 1 fl., Ioan Șerbac protopop în Gherția mică 1 fl. Suma 4 fl.

Pe l. Nr. 694. Prin Rvds. Tit Bud vicarul Maramureșului: Biserica din Vad 50 cr., Valea porcului 50 cr., Sat.-Șugatag 50 cr., Berbeșcl 50 cr., Breb 50 cr., Deseșcl 50 cr., Tit Bud 1 fl. Suma 4 fl.

Pe l. Nr. 696. Prin D-l Paul Pop, protopop în Viseul de sus, dela B. Dragoș în Moiseni 1 fl., Paul Pop 1 fl., I. Coman 50 cr., I. Pop Coman notar în Borșa 1 fl. Suma 3 fl. 50 cr.

Pe l. Nr. 772. (Colectant D-nul Ioan Anca preot în Subpădure) dela I. Anca 1 fl. 50 cr., Maria Anca 1 fl., Iulia Moldovan în Boziaș 50 cr., Moise Birtolan notar 50 cr., Iosif Socol paroch în Lăscud 50 cr., Ioan Băndea notar 50 cr. și dela alți credincioși din Subpădure 3 fl. 70 cr. Suma 8 fl. 20 cr.

Pe l. Nr. 766 dela D-l Aug. Meteș paroch Cărpiniș 50 cr. și Popa Barbură 20 cr.

Pe l. Nr. 675 (colectant d-l Ioan Vicaș protopopul Iplui) dela E. Vicaș par.

in Cosmiciu de jos 50 cr., Eleonora Pop m. Vicaș 25 cr., Angela Marița, Aurelia Dionisiu, Emil Vicaș 25 cr., Macedon Ana, Sandu Boțian 60 cr., I. Popiliu în Marca 50 cr., V. Pop 50 cr., Lucreția Ciurcas m. Pop 25 cr., Valeria și Cornelia Pop 25 cr., Alesandru, Veronica, Veturia Botica 60 cr., Dim. Dragoș 25 cr., Oana Pop 25 cr., G. Podina preot în Almaș 50 cr., Pompeiu Podina 50 cr., Elena Podina 50 cr., I. Vicaș protop. a întregit cu 93 cr., și tot pe această listă d-l Emil. Vicaș parochul din Cosniciul de jos a colectat în parochia matre și în filia Cosniciul de sus dela poporul credincios suma de 15 fl. 97 cr. Peste tot pe lista Nr. 675 s'au colectat 22 fl. 60 cr.

Pe l. Nr. 316. Prin d-l Petru Călcui nariu avocat în Orșova dela Netta și Petru Călcui nariu 2 fl., N. N. preot gr. or. 1 fl. Suma 3 fl.

(Va urma).

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cine voeșce să-și facă COSTUME din stofă bună

și durabilă se ceară dela croitor se-i prezenteze **colecția de mostre** a firmei:

JOHANN STIKAROFSKY, Budapesta, V. Piața Elisabeta 16.

Precedura solidă a numitei firme, garantează un serviciu spre mulțumire. Nu se câștigă mușterii cu promisiuni de rabat mare, seu cu alte mituirii.

Foie specială pentru croitorii gratis.

9-24,528.

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Martie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.80
Renta de corone ung. 4%	97.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.40
Bonuri rural. ngare 4%	96.30
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	163.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140.50
Renta de argint austr.	100.95
Renta de hârtie austr.	100.85
Renta de aur austr.	120.15
Losuri din 1860.	139.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	915.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	395.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	368.80
Napoleoniori	9.55 1/2
Mărci imperiale germane	59.05
London vista	120.50
Paris vista	47.77 1/2
Rente de corone austr. 4%	100.65
Note italiene	44.25

Cursul pieței Brașov.

Din 22 Martie 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Argint român. Cump.	9.43	Vënd.	9.46
Napoleoniori. Cump.	9.52	Vënd.	9.55
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusescl Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turoescl Cump.	10.70	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	102.—

! Sămânțe de economie !

Trifoiu, Lucernă, Napă de nutreț,

! Iarbă franceză și engleză !

numai în calități alese, au sosit prospete și se vënd cu prețuri moderate la „CONCORDIA“, societate comerc. pe acții în Sibiiu și la **FILIALELE ei** în Alba-Iulia și Făgăraș.

Preparatele de maltă pentru debili și bolnavi ale lui Johann Hoff.

Beutură sănătoasă de maltă a lui Johann Hoff.

Un mijloc de întărire la slăbiciune, a funcțiunea neregulată a organelor stomacului, peptului și foarte aprobat la revalescentii.

Prețul unei sticle 75 cr., 5 sticle franco 3 fl. 75 cr.

Mai mult de 10 ani cumpăr dela D-ta bere de maltă, cum și celelalte preparate de maltă. Singurul mijloc, care au însășinat pe consorta mea. Vă rog amă mai trimite.

Böger, Viena Hofmühlgasse,

Estract de maltă condensat a lui Johann Hoff.

Mijloc de vindecare pentru bólele plămânilor, catar la gâtles, tuse învechită. De recomandat cu deosebire ca medicament pentru copii bolnavi de organele respirației. Este plăcut de luat.

Prețul unei sticle 1 fl., 5 sticle franco 5 fl.

Preparatele de maltă al D-tale sunt adevărat medicamente bune și întăritore. Vă rog amă trimite 5 litre Estract de maltă condensat, un Klgr. Ciocoladă de maltă, 1/2 duzină bombóne de maltă pentru pept.

G. Fischer maior, Oradea-mare.

Ciocolată de maltă pentru sănătate a lui Johann Hoff.

Probată ca mijloc vindecător la slăbiciuni, anemie, nervositate, insomnie, lipsă de apetit. Are gust bun, este foarte hrănitore și are efect bun la copiii slăbiți.

Prețul unui pachet 1 fl.

Ciocolata de maltă este foarte escelentă. Eu am ordonat această ciocolată la dureri cronice de stomac, gălbinare, cu bun succes.

Dr. Nicolescu medic în Triebel.

Bombóne de maltă pentru piept a lui Johann Hoff.

Mijloc vindecător pentru tuse, răgușală, flegmă, cu deosebire la catar bronchial. Aceste bombóne se pot lua după plăcere, fără a împedeca mistuirea. In cutie à 10 cr., și pachete à 30 cr.

De minune m'am vindecat de tuse cu întrebunțarea bombónelor de maltă. v. Zedlitz-Neukirch, Waldenburg.

Bombónele D-tale are efect escelent la suferințele de tuse și asthmă ale nevetei mele.

Busch, paroch, Weischütz.

Deposite în Brașov: Farmacia, Victor Roth, Fr. Stenner, E. Kugler, E. Jekelius, Jul. Hornung, la prăvălia Demeter Eremias nepoții.

Depositul general pentru Ungaria: **Apoteca Josif v. Török**, Budapest, Király-utca 12.

Prospecte cu prețuri curente gratis și franco.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 5 cr. se vînde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.